

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net

24 листопада 2011 року № 45 (416)

"О ГОСПОДИ, ЩЕ РАЗ НАМ ДАЙ БАНДЕРУ..."

На світлині: пам'ятник Степанові Бандері в Самборі. Автори – скульптор Микола Посікіра та архітектор Михайло Федик.

20 листопада у м.Самборі, що на Львівщині, урочисто відкрили пам'ятник Провідникові Організації Українських Націоналістів (революційної) Степанові Бандері.

Монумент встановлено на Площі Пам'яті, що межує із вулицею Степана Бандери. В урочистостях із нагоди відкриття монументу взяли участь Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь, голова Львівської обласної ради Олег Панькевич, депутати обласної ради, народний депутат України 5-го скликання, меценат Андрій Лопушанський.

На урочистому мітингу з нагоди відкриття пам'ятника Степану Бандері виступив Голова Конгресу Степан Брацюнь. Він подякував місцевим осередкам Конгресу за ініціативу та роботу зі спорудження монументу Бандері, а також Андрію Лопушанському за фінансову підтримку проекту.

"Сьогодні важливий день для міста Самбора, адже встановлення цього пам'ятника символізує не тільки пошанування постаті Провідника ОУН Степана Бандери, а й самої України, українського світу, української ідеї", – підкреслив лідер КУН у своїй промові.

Степан Брацюнь наголосив, що Бандера був дієвим політиком, але ніколи не робив собі дешевого іміджу і не займався популізмом.

"Цих рис так бракує українським політикам: і тим, що нині при владі, і великою мірою тим, що перебувають в опозиції. Через цю недалекозорість та егоїзм сучасних політиків страждає державотворення", – зазначив Голова Конгресу.

Прес-служба КУН

Продовження теми на 3-й стор.

ЦЕ – НАША ІСТОРІЯ

СВОБОДУ НЕ СПИНИТИ!

Щороку, 22 листопада, українці відзначають День Свободи: його святкування затверджено Указом Президента України. Цей день знаменує початок Помаранчевої революції, її 60-денний відлік на Майдані – від 22 листопада 2004 року до інавгурації Президента Віктора Ющенка.

Зоряний час в житті українців, їхнє прозріння, усвідомлення власної сили ("Разом нас багато, нас не подолати!"), єднання нації ("Схід і Захід разом!"), мільйонноголосе звучання Державного Гімну в центрі столиці, добра слава про Україну та її народ, що прокотилася планетою, самоорганізація людей, їхня толерантність, інтелігентність, благородні поривання... Історія не знає таких миролюбних і красивих революцій. Тож і через століття наші нащадки пишатимуться всенародним "помаранчевим" зрушенням за утвердження на нашій землі найвищої цінності – Свободи. А це ще була пора великих сподівань, далеко не всі з яких збулися...

Сім років, що минули відтоді, – це мить в історії і водночас чималий відтинок у житті людини. 22 листопада ми знову вийшли на Майдан Незалежності і ще раз переконалися: Свободу не спинити. Хоча напередодні влада намагалася її... заборонити. Київський окружний адмінсуд заборонив святкування офіційного державного свята – Дня Свободи. З проханням обмежити проведення 22 листопада заходів у центрі Києва до суду звертався голова КМДА Олександр Попов, про що його просили МВС та Управління державної охорони. Своє занепокоєння правоохоронці пояснили високою вірогідністю "виникнення протистояння та конфліктних ситуацій між учасниками акцій, а також конфліктів із нарядами міліції, які можуть призвести до різкого загострення політичної ситуації".

Управління держохорони вигадало ще смішніші пояснення. Мовляв, 22 листопада відбудеться візит в Україну президента Литви, тож мітинги небажані. До того ж, на Майдані розпочнуть монтувати новорічну ялинку... Патріоти з відповіддю не забарилися. Координатор Комітету визволення політв'язнів, активіст Конгресу Українських Націоналістів Микола Кохановський звернувся з відкритим листом до президента Литви Далі Грибаускайте і запросив її разом з українцями відзначити День Свободи на Майдані Незалежності.

О 12-й годині на Майдан вийшли члени Конгресу. Сказано ж: "Свободу не спинити!"

О.ДМИТРЕНКО

Продовження теми на 2-й стор.

В останню суботу листопада українці традиційно вшановують пам'ять жертв Голодомору 1932–33 років. Під час організованого більшовиками геноциду в Україні загинуло мученицькою голодною смертю понад 10 мільйонів осіб. Кажуть, якби світове співтовариство свого часу адекватно відреагувало на злочин сталінізму проти українців, з усією суворістю засудивши його, то вдалося б запобігти нацистському злочину проти євреїв – Голокосту. Історія, як відомо, не має умовного способу, та вона – застерігає. Тож нехай українська трагедія буде пересторогою для людства. Вшановуючи пам'ять жертв, не забуваймо про їхніх катів, про те, що непокаране зло має властивість повторюватися у ще звиродніліших проявах...

РЕКВІЄМ

ЗАПАЛИ СВІЧКУ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРІВ

26 листопада в усіх обласних центрах України, у Києві та 32-х столицях країн, де проживає українська діаспора, вшанують пам'ять мільйонів жертв геноциду 1932–33 років. З ініціативи Громадського комітету із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932–1933 років, який був створений минулого року у зв'язку із спробами нової влади відмовитися від традиції, 26 листопада 2011 року відбудеться всеукраїнський захід у Києві біля Національного музею "Меморіал пам'яті жертв голодоморів".

Цьогорічний всеукраїнський громадський меморіальний захід буде, зокрема, присвячено вшануванню пам'яті дітей, вбитих і ненароджених внаслідок трагічних подій 1932–33 років."Тоді нас міг врятувати хліб, тепер нас врятує пам'ять. Приходь. Пам'ятай. Запали свічку!" – закликають українців організатори акції.

У Києві, о 14 годині, 26 листопада розпочнеться скорботна хода від станції метро "Арсенальна" до Національного меморіалу пам'яті жертв Голодомору.

О 14:30 тут розпочнеться панахида, яку відправлять ієрархи всіх конфесій.

О 16-й годині – загальнонаціональна хвилина мовчання, під час якої мільйони українців запалять свічки біля Меморіалів Голодомору та на вікнах своїх домівок.

Раніше Громадський комітет звернувся до телерадіокомпаній з проханням дотриматися жалобного мовлення 26 листопада. Це звернення підтримало понад 4000 провідних українських митецьких і громадських діячів та просто небайдужих українців. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення підтримала заклик громадськості відмовитись від розважальних програм у День пам'яті жертв Голодоморів.

Громадськість також закликала освітян продовжити загальнонаціональну традицію та провести у поминальний тиждень 21–25 листопада Уроки пам'яті Голодомору в Україні.

Наступного року українці відзначатимуть трагічний ювілей – 80-річчя Голодомору-геноциду. Однак минулого тижня Верховна Рада відмовилася 2012 року на державному рівні вшанувати пам'ять жертв Голодомору – маємо ще один рецидив епохи сталінізму.

Цьогоріч влада все-таки вирішила приєднатися до народу і 26 листопада взяти участь у жалобних заходах на території Меморіалу пам'яті жертв голодоморів у Києві. В регіонах скорботні заходи відбудуться за участю керівників місцевих органів влади.

В Національній опері України буде проведено концерт-реквієм пам'яті жертв голодоморів в Україні.

Цього дня на всій території країни будуть приспущені державні прапори.

Пом'янімо невинно убієнних...

Продовження теми на 6-й стор.

ВІТАЄМО ІЗ ДНЕМ СВОБОДИ!

Дорогі українці!
Конгрес Українських Націоналістів вітає Вас із Днем Свободи!

Сім років тому мільйони громадян по всій країні вийшли на майдани своїх міст, аби сказати на повен голос, що українці – не раби, що ми гордий і сильний народ. Ми довели це і собі, і всьому світові. Наша Помаранчева революція увійшла в світову історію як найбільш світла, весела і мирна.

Ми переконані, що національне усвідомлення і віра в майбутнє України, якими перейнялися українці в часи Помаранчевої революції, не зійшли нанівець. І надалі небайдужість і любов до своєї Батьківщини приведе українську націю до остаточної перемоги в національно-визвольній революції.

Слава Україні! Героям слава!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ПОГЛЯД

ЧИ ЗРОЗУМІЛИ МИ ПОМАРАНЧЕВУ РЕВОЛЮЦІЮ?

Архієпископ ЛЮБОМИР (ГУЗАР)

Світ ахнув...

Однієї середи, пізньою весною 2005 року, я сидів під час загальної папської аудієнції на площі Святого Петра в Римі біля кардинала з Таїланду, який несподівано, звернувшись до мене, сказав: "Розкажіть мені про ту Вашу Помаранчеву революцію".

Невдовзі після того, тієї ж весни, в Римі громадянин однієї африканської країни, яка переживала складну політичну ситуацію, запевняв мене: "Ми пильно стежили за перебігом Вашої Помаранчевої революції і багато з неї навчилися".

Депутати німецького парламенту одного дня прийшли до залу засідань із помаранчевою атрибутикою: німці, народ, який вивчає історію, зрозуміли, що Помаранчева революція – це небувала подія.

Пригадаймо, якою була ця революція: на центральній площі Києва зібралося кількасот тисяч людей, говорили навіть, що мільйон; жителі столиці гостинно приймали до свого житла цілком незнайомих людей; не пролилося жодної краплі крові, не було розбито жодної вітрини, люди інакодумаючих вітали не кулаками, а квітами!

Минуло декілька років. Питаємо себе: чужинці з різних кінців світу захоплювалися нашою Помаранчевою революцією, а чому ж ми про неї забули?

Країна в напруженні. З уст самого Президента пролунала осторога про можливі збройні сутички. Що сталося? Може, ми не зрозуміли тої революції? Чи, може, нам потрібна кривава революція, на кшталт Французької чи Жовтневої?

Не думаю, що хтось у нашому народі бажав чи ще сьогодні бажає пролиття крові. Не думаю, що ми не зрозуміли. Підозрюю, що дехто просто не хотів зрозуміти, намагаючись обернути її на політичне видовище.

Ми голосно заявляємо, що любимо Україну. Рівно ж усюди стверджуємо, що бажаємо демократії в нашій країні. Це дуже гарно звучить, але може бути засобом, щоби приспати голос свого сумління. Великою є спокуса ховатися за абстрактні поняття: любов до України, прагнення демократії тощо.

На Майдані в Києві сім років тому стояла не Україна, стояли конкретні люди – українці. Вони не прагнули "демократії", а домагалися правди і справедливості.

Може, тепер нам буде легше зрозуміти, чому після такої славної "революції" ми є там, де були.

Найвищий час нам усім навчитися, що треба любити конкретних громадян і що в нашій країні повинні запанувати правда та справедливість. Щойно тоді світ визнає нас як зрілий народ, а ми заживемо не тільки в самостійній і незалежній державі, але також у щасливій країні.

Подія, відома під назвою "Помаранчева революція", минула, однак, я переконаний, її дух не загинув. Тому ми всі – від найстаршого до наймешного – повинні перетворити цей дух на чин.

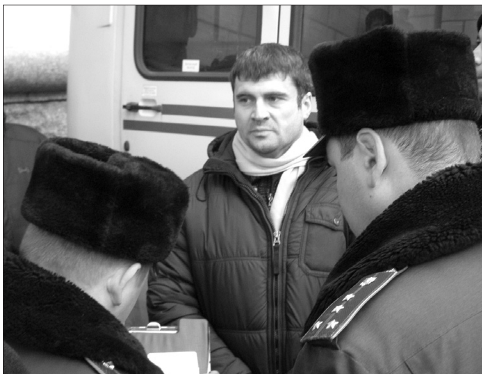
Як це зробити? Поважати кожного співвітчизника, говорити правду, віддавати кожному те, що йому належить...

 ЗА УКРАЇНУ, ЗА ЇЇ ВОЛЮ!

КОНГРЕС НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

22 листопада Конгрес Українських Націоналістів разом із Українською Народною Партією, УНА-УНСО, Українською партією та "Нашою Україною" відзначили 7-му річницю Помаранчевої революції на Майдані Незалежності у Києві.

Святкування Дня Свободи відбулось попри спроби міліції перешкодити учасникам заходу. На голову Секретаріату КУН Володимира Манька склали адміністративний протокол *(див. світлину)* – начебто за порушення рішення суду, який заборонив усім організаціям проводити акції на центральній площі столиці. Наступного дня над паном Володимиром мав відбутися суд, але його засідання перенесли на сьогодні.

Під час святкування планувалось встановити на Майдані намет часів Помаранчевої революції, проте група спецназівців заблокувала народного депутата Андрія Парубія, який безпосередньо хотів встановити намет.

Патріотам, незважаючи на кордони міліції, все ж вдалося провести імпровізований мітинг на честь 7-ї річниці Помаранчевої революції.

Голова Секретаріату КУН Володимир Манько під час виступу наголосив, що сім років тому на цьому місці люди стали свідками феномену українського духу й українського чину.

"Українці у 2004 році, попри шалений тиск тодішньої влади, знайшли в собі сили повстати проти сваволі і брехні, зрозумівши, що самостійно можуть вершити свою долю. Так і нині ми бачимо, що Янукович наслідує методи Кучми у протистоянні із суспільством. Проте дух Майдану живий, і українці неодмінно завершать революцію, розпочату сім років тому", – зазначив Володимир Манько.

Ввечері Майдан Незалежності заповнили кияни та гості столиці. Тисячі учасників Помаранчевої революції вчергове підтвердили свою готовність до боротьби – за Україну і її волю. Щось там верещав провокатор від влади Калашніков, відомий людиноненависницькими акціями коло Печерського суду. Проте хто він для українців? Так, мізерія... Тож його просто ігнорували.

А над Майданом лунав клич: "Свободу не спинити!.."

 ІДЕЯ ТА ЧИН

ПАМ'ЯТЬ ПРО ГЕРОЇВ СВЯЩЕННА

У листопаді виповнилось 90 років від дня героїчної загибелі воїнів Другого Зимового походу армії Української Народної Республіки біля села Базар, що на Житомирщині.

19 листопада віддати шану українським героям сюди прибула численна делегація Конгресу Українських Націоналістів, яку очолював Голова партії Степан Брацюнь. Ускладі делегації – заступник голови Конгресу Євген Лупаков, голова Київської МО КУН Юрій Шепетюк, голова Кіровоградської ОО КУН Віктор Тріщенко, представники КУН з багатьох регіонів України. Члени Конгресу поклали вінок до меморіального знаку.

Виступаючи на урочистому мітингу біля Меморіалу Героям Базару, Голова Конгресу Степан Брацюнь наголосив, що українські патріоти щороку приїжджають на місце загибелі вояків Армії УНР не сумувати, а сповнюватись духом боротьби, незламності українських лицарів.

"На цьому місці ми особливо чітко усвідомлюємо, що наша нація непоборна, тому що має багато героїв, які полягли за Українську Державу, і це дає нам сили йти далі й боротися за українську Україну", – сказав Степан Брацюнь.

Лідер КУН навів у своїй промові слова Голови Проводу ОУН Ярослава Стецька: "Ті, хто з-за гробу стоять на сторожі і бережуть непорочність і святість ідеї, перестерігають: хто поставив би знак запиту над своїм українським патріотизмом, той поставив би знак запиту над своїм існуванням взагалі як людини, богоподібного єства, що їй призначено служити Богові і Батьківщині".

"Ми приїхали сьогодні поклонитися цим могилам, набратися сили духу, яка йде від них, і поклястися, що ми доведемо їхню справу до завершення: ми доведемо, що Україна сильна, могутня, що українці – не продажні, що нам під силу здолати будь-якого ворога. Для цього нам потрібна єдність, розуміння і той дух незламності, яким ми сповнюємось на цьому святому місці", – сказав на завершення свого виступу Степан Брацюнь.

Історична довідка: 17 листопада 1921 в с.Малі Миньки поблизу смт. Базар (нині Народицького району Житомирської обл.) під час Другого Зимового походу в бою з радянськими військами (9-та Кримська кавалерійська дивізія, командир Г.Котовський) зазнала поразки Волинська група Армії УНР під командуванням ген.-хорунжого Ю.Тютюнника.

23 листопада 1921 жителів Базару більшовики зігнали подивитися на страту. Полонених, після дводенного перебування замкненими в голоді і холоді, вишикували біля заздалегідь викопаного рову. Котовський особисто хлопцям пропонував покаятися і перейти на бік Червоної армії. У відповідь пролунав голос Степана Щербака: "До вас служити не підемо. Стріляйте. Український народ вам цього не пробачить!" І залунало: "Слава Україні!". Далі хлопці заспівали "Ще не вмерла Україна!". Пісня обірвалася в них на вустах. Вони падали від катівських куль у глибокий рів. Мертвих і поранених загорнули промерзлою землею.

Прес-служба КУН

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Олександр Антонов	8-093-903-86-62
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-33-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

ВЕЛИКА ПОДІЯ У МАЛОМУ МІСТІ

Минулої неділі у м. Самборі на Львівщині урочисто відкрили й освятили пам'ятник Степану Бандері

Леся РУПНЯК

Урочистість було заплановано на 14 годину. Однак до пам'ятника, запнутого білим полотном, люди почали сходитися раніше. Подію обговорювали активно.

– Слава Богу, дочекалися таки…

– Нарешті, скільки років збирали кошти.

– Ет, що там гроші. Не про гроші йшлося. Нашій владі сам Бандера був як більмо на оці.

– Мер наш – молодець, пообіцяв – і зробив.

– Для Самбора дуже важливим є цей пам'ятник…

– Чому? – запитала я миловидну жіночку, яка, власне й сказала цю фразу.

– Тому, що ідеали, носієм яких був Степан Бандера, жили тут, на цій землі, вічно. Вони передавалися з покоління в покоління, були і залишаються всім близькими і зрозумілими. Я знаю це на прикладі власної сім'ї, а таких сімей багато. Самбірщина дала Україні на різних етапах її історії сотні тисяч борців за свободу.

Як з'ясувалося, Мирослава Ґуст походить із славного села Кульчиці з гідного роду Кульчицьких. Її дід Володимир Кульчицький-Хапко був січовим стрільцем, дійшов до Києва, повернувся додому після важкого поранення. Пізніше – організовував місцеву ОУН. Батько, Дмитро Кульчицький, вчителював у Кульчицях. Він не просто викладав дітям історію, а й учив любити її, а головне – любити рідний край, землю, яка породила й зростила їх. Без страху втратити не лише роботу, а й право викладати в школі (що в роки радянської влади могло статися й за меншу провину), став він на захист старенької церкви Флора і Лавра і вберіг цю святиню для нащадків. Сама пані Мирослава за фахом медсестра, тепер уже пенсіонерка, але соціально активна і дуже переживає, чи не зійде, як тут кажуть "на пси", наша незалежність.

Нарешті настає урочиста мить. Спадає покривало, і перед очима самбірчан постає в повний зріст бронзовий Степан Бандера. Постамент облицьований темно червоним гранітом. Звучать повстанські пісні у виконанні народної хорової капели "Дзвін". Декалог українського націоналіста виголошують юні пластуни Богданчик та Андрійко Бобаки. З низьким поклоном честь провідникy нації віддають Голова Конгресу Степан Брацюнь, голови Львівської обласної ради Олег Панькевич, Самбірської міської і районної рад Тарас Копиляк та Ґеннадій Дейниченко. До підніжжя пам'ятника лягають квіти від голови Самбірської райдержадміністрації Івана Білака, депутатів Львівської обласної ради, представників різних партій, громадських та культурно-просвітницьких організацій, гостей з Трускавця, Рудок, Старого Самбора. Пам'ятник освячують священики різних конфесій. Сьогодні тут, на цій площі, панує єдність, якої так благають українці в Бога, до якої закликають у величному гімні. Всі сходяться на думці: Степан Бандера – герой України. І не важливо, що з цього приводу думає влада, яке рішення виносять суди.

Голова районної організації КУНу Михайло Шпак коротко нагадує історію спорудження пам'ятника.

Ініціатива належить голові міської організації КУНу Василю Спаньчаку, голові Самбірської станиці Братства ОУН-УПА Миколі Петрущаку, голові місцевого осередку Спілки політв'язнів Миколі Мишку і самому Михайлові Шпаку. Активісти місцевого осередку КУНу розпочали збір коштів. Загалом кунівці зібрали понад 94 тисячі гривень.

– Для людей, які "заробляли" свої пенсії по гулагах і сибірах, – це немала сума, – сказав пан Шпак.

Пізніше до волонтерів долучилися Спілка політв'язнів, "Просвіта", "Меморіал", товариство "Надсяння", партія "Наша Україна", парафіяни церкви Пресвятої Богородиці, окремі особи, серед яких депутати обласної ради, місцеві підприємці, а також відомий меценат Андрій Лопушанський. Зібраних коштів не вистарчало. Однак не брак грошей, а брак уваги до спорудження пам'ятника з боку місцевої влади стояв на заваді успішної і продуктивної праці. Роботи розтягнулися на довгих п'ять років. І, певне, тривали б і досі, якби мером не став Тарас Копиляк. Він пообіцяв землякам, що в якнайкоротший термін завершить побудову пам'ятника. Відкриття останнього збіглося з завершенням року його перебування на посаді. То ж тепер, звітуючи перед виборцями про свою роботу за рік, панові Копиляку не соромно дивитися їм в очі. За виправдане довір'я самбірчани обіцяють підтримку своєму голові у всіх його добрих починаннях. Між тим, спорудження пам'ятника Степану Бандері – лише частина робіт, запланованих для впорядкування Площі Пам'яті.

– Це буде своєрідний пантеон героїв, місце, де кожен зможе вшанувати тих, хто віддав своє життя за волю України, кому, зрештою, завдячуємо сьогодні і своїми посадами, і просто прожитим мирним сонячним днем у незалежній державі, – підкреслив Тарас Копиляк.

Для спорудження пам'ятника Степану Бандері міська рада виділила з місцевого бюджету 240 тисяч гривень. Повністю впорядкувати площу планується до 70-річчя УПА.

– Степан Бандера. Це ім'я ми знали з дитинства, – сказав у своєму виступі ветеран УПА Микола Петрущак. Як знали імена Тараса Шевченка і Маркіяна Шашкевича. Споконвіку народ про своїх улюбленців і героїв складав пісні та легенди. Я сам знаю щонайменше двадцять пісень, у яких згадується ім'я Бандери. Ось і судіть після цього: герой він – чи ні.

Голова Самбірської міської організації Конгресу Василь Спаньчак, подякувавши всім, хто коштами або працею долучився до спорудження монумента і впорядкування площі, завершив свій виступ словами вірша:

"О, Господи, ще раз нам дай Бандеру,
Він так потрібний нині молодий".

Уважно слухали присутні виступ голови Львівської обласної ради Олега Панькевича:

– Не випадково Самбір став тим місцем, до речі одним з небагатьох, де споруджено пам'ятник. Тут живий дух, який єднає нас, робить справді єдиною нацією. А Степан Бандера є постаттю, яка здатна об'єднати, бо його ідеї – ідеї розбудови сильної незалежної держави – національної і соціальної. Сьогодні ставлення до Бандери – це тест на українськість. І громада Самбора його здала успішно. Натомість для теперішньої Верховної ради цей іспит не під силу.

– На жаль, українська влада сьогодні визнає інших героїв, ніж народ, який вона повинна представляти і захищати, – наголосив Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь. – Коли для нас з вами прикладом, гідним наслідування, є герої Крут і Базару, для них авторитетом служать сатрапи кремлівської Москви. Але ми з вами вже знаємо, що є цінності вічні, що саме вони залишаються у спадок нащадкам. Один із таких вічних заповітів залишив князь Святослав: не здаватися, мертві сорому не мають. Огляньтеся назад, в історію: українська армія ніколи не капітулювала – ні за княжих часів, ні в козаччину, ні пізніше. "За Україну! За її волю!" – з такими словами на устах гинули наші предки. "Ще не вмерла Україна", – шептали на останньому подиху бійці УПА. Ми теж повинні мати переконання, що благо Батьківщини – понад усе. Степан Бандера був практиком, теоретиком, ідеологом. Він ніколи не прагнув до дешевого іміджу, не вдавався до популізму. Він просто робив те, в що вірив, сповідував вічні цінності. Саме тому таким близьким і зрозумілим є він для сучасників. І саме тому його ім'я є і було таким ненависним для всіх, кому чуже все українське. Натомість тих, хто почувається українцем, хто прагне розбудовувати свою державу, це ім'я об'єднує.

Свято було сповнене не тільки добрих слів, а й музики, яка звучала у виконанні народного естрадно-духового оркестру "Ретро". Викладач Самбірського училища культури соліст Ярослав Надуличний з почуттям виконав пісню про Степана Бандеру. Та чи не найбільший успіх мали сестрички Роксолана та Олеся Лимар. Дівчатка не просто виконали пісню й читали поезію часів національно-визвольних змагань, а прожили її й змусили прожити всіх слухачів. Словами "Слава Україні!" закінчили вони виступ, а в громаді пролунало: "Батькам вашим слава, що виховують таких дочок!".

Степан БРАЦЮНЬ

Андрій ЛОПУШАНСЬКИЙ

Тарас КОПИЛЯК

Олег ПАНЬКЕВИЧ

Відкриття пам'ятника Степану Бандері в галицькому містечку Самбір перетворилося в щось значно більше, ніж характерна для такої нагоди урочистість. Це був урок єдності, національної гідності, патріотизму й іспит водночас. При цьому кожен учасник був учнем і екзаменатором в одній особі. Ця подія довела, що, незважаючи на кризу економіки, в Україні знову відбувається піднесення національного духу, що маємо ідеї й цінності, які стоять понад партіями, особистими інтересами і здатні об'єднати людей різних за віком, поглядами, партійною приналежністю. До речі, про вік. На відкриття пам'ятника Степанові Бандері прийшло багато молоді. Лідерство тримав "Тризуб". Старші, дивлячись на гарно вихованих юнаків і дівчат, тішилися: життя прожито не марно. Між тим, саме молодь акцентувала увагу на тому, що найбільш здоровими й актуальними сьогодні є ідеї, генератором яких є Конгрес Українських Націоналістів. Тож доброчинність відомого мецената Андрія Лопушанського, який користується серед земляків заслуженим авторитетом, почала сприйматися ще й як патріотичний чин, коли Степан Брацюнь розповів, що пан Лопушанський свого часу був головою Київської обласної організації Конгресу, багато зробив для її розбудови не лише в області, а й у районах та селах.

Меценат Андрій Лопушанський, який фінансово долучився до будівництва пам'ятника Степанові Бандері в Самборі, разом із жителями та гостями міста взяв участь у відкритті монумента та покладанні квітів до його підніжжя.

– Сьогодні – визначний день для жителів Самбора, для всієї громади нашого рідного Прикарпаття. Спільними зусиллями ми спорудили пам'ятник великому герою, синові українського народу Степану Бандері. Він очолив покоління людей – сильних, незламних духом, які свідомо були готові віддати життя за Україну, – сказав А.Лопушанський на відкритті пам'ятника. – Тюрми, концтабори, смертні вироки – ніщо не зупиняло їх у прагненні жити у вільній, незалежній Україні. Ніщо не може бути ціннішим ніж життя. Та українські герої жертвували ним заради свободи рідного народу, Батьківщини. 1959 року вороги підступно вбили Степана Бандеру. З вірою в незалежну, могутню Українську державу йшли на смерть наші батьки та діди. 1991 року їхня мрія, здавалося, нарешті збулася. Та боротьба триває. Ми знову повинні виборювати незалежність, уже – в сучасних окупантів. Доля України, наших дітей, як і тоді, – в руках українців. Сьогодні, як і тоді, ми знову маємо бути сильними, позбутись страху і боротись за те, щоб жити у країні, за яку віддавали свої життя наші герої, – процвітаючій, заможній та незалежній. Боротись за рідний край. Відроджувати його спільно.

Андрій Лопушанський пообіцяв конкретну допомогу у впорядкуванні Площі Пам'яті, що було зустрінуто оплесками й вигуками "Молодець!".

Від директора музею Степана Бандери в його рідному селі Угринів Степана Лесіва присутні довідалися, що пам'ятників Степанові Бандері не так уже й багато. Їх у світі лише 30. І тим приємніше, що один з них – у Самборі.

Ведучий свята Михайло Шпак не мав відбою від охочих сказати кілька добрих слів з нагоди події. Україна має славних лицарів, здатних стати в обороні її ідей, її духу, її державності – ця думка рефреном прозвучала у виступах депутатів обласної ради Степана Кубіва, Ярослава Дубневича, голови Львівського обласного відділення Центру національного відродження ім.Степана Бандери Миколи Пшевлоцького, голови обласної організації Товариства "Лемківщина" Степана Майковича, голови Львівської організації ветеранів Другої Світової війни Богдана Винниченка та інших.

Степан БРАЦЮНЬ: А ПРОГРАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ВИБОРЦІ

Банковій в черговий раз вдалося реалізувати свій план подальшої узурпації влади в країні, протягнувши через парламент свій варіант закону про вибори, вважає Голова КУН Степан Брацюнь.

"Опозиційні сили у Верховній Раді продемонстрували свою поступливість, прагнення йти на компроміси із режимом Януковича заради власних інтересів та нагрітих у парламенті депутатських крісел", – каже С.Брацюнь.

Голова Конгресу переконаний, що підвищення прохідного бар'єру до 5-ти відсотків та заборона на участь у виборах блоків партій є дискримінаційною нормою стосовно тих виборців, які не хочуть голосувати за мега-партії, підтримувані великим бізнесом.

"Конгрес Українських Націоналістів послідовно виступає за відкриті партійні списки. Це демократична норма, яка свідчить про відкритість політичних структур, проте очевидно, що Партія регіонів не готова до таких демократичних перетворень і не прагне відкритого діалогу із виборцями", – підкреслив Голова КУН.

Степан Брацюнь наголошує, що Конгрес ще до ухвалення Закону про вибори прийняв рішення йти на вибори до Верховної Ради самостійно.

"Ми, як українська націоналістична партія, підемо до виборця із власною програмою побудови Української держави на засадах національної ідеї та народовладдя", – підкреслив лідер КУН.

Прес-служба КУН

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

БЕЗ ПРЕДСТАВНИКА В ПАРЛАМЕНТІ

залишаться мільйони українців

Марія БАЗЕЛЮК

17 листопада Верховна Рада України 366-ма голосами ухвалила новий Закон про вибори, за який голосувала не лише парламентська більшість, але й значна частина опозиції – члени фракції БЮТ і НУ-НС. І опозиційні, і провладні депутати, які підтримали Закон, стверджують, що він став результатом компромісу. Щоправда, яких "втрат" зазнала парламентська більшість внаслідок своїх "поступок", збагнути поки що важко.

Отже, вже наступні вибори в нашій країні відбуватимуться за змішаною системою. 225 народних депутатів обиратимуться за партійними списками і стільки ж – у мажоритарних округах. Підвищено прохідний бар'єр – до п'яти відсотків. У виборчих перегонах не братимуть участі блоки. Ще одна, передбачена Законом, норма (свого часу визнана антиконституційною) дозволяє одночасно висувати кандидатів у депутати і за списком, і за "мажоритаркою". Не так власне Закон, як участь у голосуванні за нього опозиційних депутатів, дехто з яких ще напередодні закликав ігнорувати його ухвалення, викликав шквал критики. Прозвучали навіть звинувачення "противників" (а за голосуванням – однодумців?) режиму в змові з останнім. "Опозиційники", особливо, ті, які завчасно переметнулися з "Нашої України" до "Фронту змін", відчайдушно відбивалися і називали ухвалений Закон про вибори... перемогою.

На жаль, віддаючи свої голоси за законопроект, парламентарії щонайменше турбувалися про інтереси виборців – тих виборців, позиція яких не буде репрезентована у Верховній Раді саме завдяки видозміненому законодавству, за яким прохідний бар'єр підвищено з трьох до п'яти відсотків. Нагадаємо, була пропозиція знизити його до одного відсотка, але вона навіть не розглядалася. Кажуть, не було особливих дебатів і навколо "старого", тривідсоткового бар'єра. Натомість "п'ятірка" цілком влаштувала фаворитів сьогоднішніх рейтингів – БЮТ, " Фронт змін" і – Партію регіонів, як, до речі, й інше нововведення – вилучення з виборчого процесу блоків. Ці політичні сили, за логікою їхніх лідерів, можуть розраховувати на високий результат, який здобудуть не лише власним авторитетом, а й коштом партій, які, не добравши 0,01 відсотка до прохідного балу (не останнім чином – внаслідок фальсифікацій), не потраплять до парламенту й віддані за них голоси будуть поділені між фаворитами перегонів.

Що це означатиме на практиці? Вже сьогодні й соціологи, й політологи говорять про те, що близько половини виборців, які братимуть участь у голосуванні, мають намір віддати свої голоси за партії, які на нинішній день вважаються "непрохідними" або балансують на межі п'ятивідсоткового бар'єра. Насамперед ідеться про виборців, які є патріотами України, сповідують державницькі принципи, націоналістичні ідеали і голосуватимуть за політичні сили відповідної ідеології. Через розпорошеність останніх, а тепер ще й через підвищений прохідний бар'єр саме та частина виборців, для яких Україна – понад усе, може залишитися без репрезентантів своєї позиції в парламенті.

Ситуацію могла б змінити норма щодо голосування за відкритими партійними списками. Тоді, по-перше, виборці не купували б кота в мішку: адже знали б не лише лідера партії, за яку голосують, і ще двох-трьох її активістів, а й конкретних партійців із добре відомого їм регіону. По-друге, саме у відкритих партійних списках виборець зміг би надибати на прізвища і тих політичних діячів, яких вважає совістю нації, та з чистим сумлінням віддати за них свій голос, і тих, чиї персони ним категорично не сприймаються – незалежно від місця партійної дислокації. Проте відкритих списків парламентської опозиціонери по-справжньому не добивалися, таким чином позбавляючи себе та Партію регіонів зайвого клопоту із "вкрай потрібними" в партійних кандидатами, приміром, спонсорами.

Провладна партія планує "прирости" – і не в останню чергу – додатковими мандатами за рахунок "мажоритарників". Розподіл округів між "своїми" іде надзвичайно активно у південних і східних регіонах України. В центральних і західних – партія влади планує провести в нардепи "самовисуванців" і "незалежних", які, опинившись у парламенті, стануть банальними "тушками".

Тим часом аналітики переконані, що після виборів-2012 у Верховній Раді засідатимуть лише мільйонери, і називають орієнтовну "вартість" депутатського мандата. На периферійному окрузі він коштуватиме щонайменше один мільйон "зелених", у місті-"мільйоннику" кандидатові – мажоритарнику доведеться викласти 5–7 мільйонів доларів. Прохідне місце в партійному списку обійдеться в рази більше, його "ціна" сягатиме понад 15 мільйонів доларів. Після таких затрат, як ви гадаєте, чим перейматиметься в парламенті новообраний депутат? Правильно, він "відшкодовуватиме" спричинені виборчими перегонами "збитки". Тут згодиться і "тушкування", і голосування за "прибуткові" рішення.

У ПОЛІ ЗОРУ КОНГРЕСУ – ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА

23 листопада у м. Києві відбувся круглий стіл на тему "Аграрна реформа в контексті національної та соціальної справедливості". Конгрес Українських Націоналістів, який виступив організатором заходу, зібрав широке коло фахівців із питань агрополітики: громадських діячів, народних депутатів, юристів, економістів.

У засіданні круглого столу, зокрема, взяли участь почесний президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України Іван Томич, народний депутат України Іван Заєць, народний депутат України, секретар Комітету аграрних питань та земельної політики Верховної Ради Роман Ткач, професор, доктор юридичних наук Володимир Василенко, фермер, голова Хмельницького обласного комітету захисту рідної землі Кузьма Матвіюк. Позицію Конгресу на круглому столі репрезентували лідер партії Степан Брацюнь, член Головного Проводу КУН Володимир Борейчук, професор, доктор технічних наук, голова Наукової ради КУН Геннадій Сіренко.

Голова Конгресу, відкриваючи захід, наголосив, що тема реформування земельних відносин в Україні є надзвичайно актуальною.

"Наша партія як спадкоємець Організації Українських Націоналістів виступає за цивілізовані ринкові відносини в земельній сфері. У той же час ми добре пам'ятаємо, як через недолуго проведену приватизацію українська нація втратила значну частину свого промислового потенціалу. Така ж загроза нависла і над найбільшим національним скарбом України – землею", – сказав Степан Брацюнь.

Виступ кожного учасника круглого столу супроводжувався жвавою дискусією, позаяк іноді висловлювались протилежні думки щодо методів проведення земельної реформи. Більшість промовців зійшлись на думці, що земля – це стратегічний національний ресурс, який не може бути простим товаром, а впроваджувати вільний ринок землі за теперішніх умов злочинно.

Нинішня влада зацікавлена у швидкому впровадженні ринку земель сільськогосподарського призначення, вважають учасники круглого столу, що спричинить обкрадання українських селян і занепад села.

Член Головного Проводу Конгресу Володимир Борейчук закликав українців створювати у всіх областях комітети захисту землі, займатися просвітницькою роботою серед селян і спонукати їх боротися за свої права.

За підсумками круглого столу Президія Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів вирішила провести прес-конференції та круглі столи з питань аграрної реформи та захисту прав селян по регіонах та ініціювати акції протесту проти скасування мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.

Прес-служба КУН

Продовження теми – в наступних числах.

НЕСКОРЕНІ

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

17 листопада 2011 в Івано-Франківську відбулося громадське віче з вшанування пам'яті 27 членів ОУН(Р), розстріляних гестапівцями 68 років тому, 17 листопада 1943 року.

Віче відбулося біля пам'ятника героям на місці їхнього розстрілу. Біля пам'ятника – державні прапори із чорними стрічками, у почесній варті – ветерани ОУН-УПА. Участь у віче взяли ветерани ОУН-УПА, члени Конгресу Українських націоналістів, члени ВО "Свобода", родичі загиблих, мешканці міста. Представники влади, лідери політичних партій поклали вінки та квіти до пам'ятника страченим. Священики традиційних українських церков відслужили панахиду за загиблими.

Після панахиди відбулося поминальне віче, на якому виступили секретар міськради Р.Марцинків, голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю Ф.Володимирський, дочка розстріляного Олекси Маланюка Оксана Маланюк, очевидець розстрілу Мирон Протас, голова ІФ ОО КУН Богдан Борович. Промовці акцентували увагу на тому, що завдяки боротьбі членів ОУН(Р) з німецькими та радянськими окупантами Україна в кінцевому підсумку отримала незалежність, але владу у ній зараз захопили антиукраїнські сили. Зокрема, Б.Борович нагадав про те, як хочуть використати українську мову в Україні шляхом скорочення відсотку виробленої в Україні медіа продукції (не кажучи вже про те, що значна частина цієї продукції і тепер є російськомовною). Наголосив на тому, що ОУН(Р) боролася проти німецьких і радянських окупантів, її членів знищували і одні, і другі, брехливим є звинувачення антиукраїнських сил щодо колабораціонізму ОУН(Р) та УПА.

Довідка: 13 листопада 1943 року в Івано-Франківському драматичному театрі (нині приміщення обласної філармонії) під час прем'єри оперети "Шаріка" Ярослава Барнича про січових стрільців гестапівці оточили театр і почали арештовувати українських патріотів. Провокатор, який ховався за завісою, показував, кого арештовувати. Через три дні, 17 листопада, гестапівці влаштували судилище – всіх до розстрілу, засуджених виводили під приміщення синагоги, яка була розташована біля театру, прив'язували до вкопаних 10 стовпів і розстрілювали. Патріоти йшли на розстріл з піснею "Ще не вмерла Україна", з вигуками "Слава Україні!". Розстріляних вантажили у закритий автомобіль, а до стовпів приводили чергову партію засуджених. На місце розстрілів німецька польова жандармерія зганяла всіх, хто в цей час перебував неподалік. Було розстріляно 27 молодих людей – членів ОУН(р).

Валерій ПЛИСАК, член НСЖУ

ПОМАРАНЧЕВА РЕВОЛЮЦІЯ: МИ ЙДЕМО!

Україно! Ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова.
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права...

Василь Симоненко

У редакційному архіві тижневика "Нація і держава" – сотні, тисячі світлин, на яких зафіксовані незабутні події Помаранчевої революції. Сьогодні ми вміщуємо фоторепортаж нашого кореспондента Богдана Захаряка, який повертає нас у неповторний український час, коли, за прикладом наших великих попередників, "ми стали волі на сторожі".

Із світлин дивляться на нас щирі, одухотворені вірою та надією, очі наших співгромадян. Вони випромінюють щастя і піднесення, бринять привітністю і добром. Ні агресії, ні лицемірства, ні олжі ви не знайдете в їхніх поглядах. Кожний, хто стояв на Майдані, вірив у справедливість свого великого Чину, у чисті наміри своїх соратників, у перемогу Правди. Почуття братерства єднало українців – від Сяну до Дону. "Ми йдемо!" – звучало рефреном пісні над Майданом, і ніщо не могло спинити миролюбну, осяяну любов'ю, переможну ходу маніфестантів.

Здавалося, ще ніколи українці так реально, зримо, чуттєво не сприймали Свободу як найвищу цінність, як і ніколи до цього не могли до кінця збагнути, що відчували ті, хто свідомо йшов на смерть в ім'я Свободи. На Майдані – збагнули, зрозуміли, бо й самі відчули в собі готовність захищати Свободу до останнього подиху. Тоді, коли ми були разом і нас було багато, справді, не було такої сили, яка могла б нас здолати. Потреба єднання нації – головний урок Майдану, який винесли учасники Помаранчевої революції, та, схоже, так ним поки що і не скористалися...

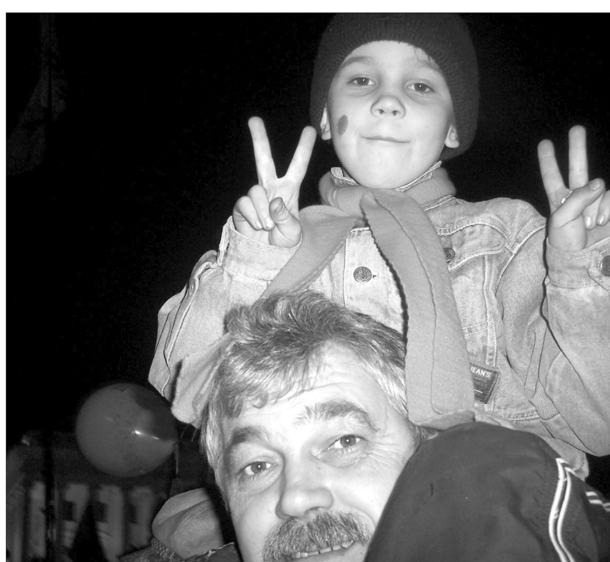
Український народ може (повинен!) пишатися, що в його історії була Помаранчева революція, аналогів якій не знає людство. Вона не завершена. Сім років – це мить в історії і водночас – достатній відтинок часу, щоб її осмислити і рушити вперед. Наша сила – в нашій генетиці. Генетичний код українства дав невмирущість нашому духові та безсмертність фізичного буття нашій нації. Настав час її самореалізації. Український неповторний час! Жодним перепонам нас не зупинити.

МИ ЙДЕМО!

СВІДКИ ЗВИНУВАЧУЮТЬ

«ДЕ ЗАРАЗ ВИ, КАТИ МОГО НАРОДУ?..»

Уривок зі спогадів Б.Демківського про голодомор 1932–1933 рр. у Мазепинцях Білоцерківського р-ну Київської області

"...Настав 1932 рік. За наказом ВКП(б) все зерно потрібно було вивезти з колгоспної комори до державної. У господарів також забрали збіжжя. Голова колгоспу Базиль Демківський не виконав цього наказу, а дав вказівку завгоспові Івану Минайському і комірникові Антону Адаменку сховати на колгоспній коморі три тонни гороху для колгоспної їдальні.

Весною 1932 року працюючим членам колгоспу видавали гороховий суп на обід. Одного разу це побачив уповноважений району і доповів начальству. Голова колгоспу, завгосп і комірник були заарештовані того ж дня. Показовий суд (трійка) засудили голову і завгоспа до розстрілу, а комірника – на каторжні роботи. Демківський 75 діб просидів у камері смертників, але знайшлися сільські активісти , які його звідти визволили. Але ненадовго. 1938 року його заарештували вдруге і закатували.

На початку 1933 року почався страшний голод. За всю історію український народ не знав такого геноциду. Ніякі варвари і колонізатори не доводили людей до такого лиха. Люди вмирали там, де кінчалися їхні сили – на вулиці, на роботі, вдома.

Голод багатьох позбавив розуму, і вони вбивали своїх дітей і їли їх, але скоро вмирали й самі. Ольга Ренська вбила свою дочку і з'їла, та скоро і сама вмерла. У Михайла Пилиповича Морського (по-вуличному Шпачок) сестричка 12 років вийшла з хати і більше ніхто не бачив – її з'їли. Незважаючи на все це, потрібно було йти на роботу, до колгоспу. Хто не йшов або спізнювався, того били.

Зі слів Марії Тараненко знаємо, що бригадир Андрій Виштака застав матір рано вдома, порвав на ній сорочку, витягнув голу на двір і побив. Зловісна гарба їздила по селу забирати померлих, а часто ще живих немічних і скидали в загальну яму, наповнювали її мало не до верху.

У родині Базиля Демківського провели обшук. Зерна не було, але знайшли пригорщу квасолі – забрали її. Я сам помирав з голоду, вже не міг дійти до хати – ліг на шляху в бур'яні і вже не мав сили підвестися. Недалеко від мене лежав хлопець років вісімнадцяти, Павло Ренський. Він зовсім позбавився глузду, гриз траву і страшно ревів. Я лежу і дивлюся на небо, а воно синє, чисте, сонечко світить. Дуже не хочеться помирати. Голоду вже не відчував, ніщо не боліло, залишався тільки страх, щоб не забрали на гарбу. А вона й справді їхала дорогою, зупинилася напроти мене. Підійшов їздовий. Я зібрав усі сили, щоб усміхнутися і цим показати, що ще живий. Він подивився і пішов. Павла забрали на гарбу і відвезли до ями ще живого. Єва Григорівна Демківська розповідала: "Йшла я з поля на обід через гроби і бачила, як у повній ямі трупів один ворушився".

Через якийсь час приїхав батьків брат, забрав мене на підводу і привіз додому. Завдяки родичам і сусідам, в кого була корова, я зміг вижити. Інші члени нашої родини також були близькі до смерті. Дуже тяжко довелося нашій мамі: треба було ходити на роботу, боротися за життя батька і підтримувати життя чотирьох малих діток.

Недалеко від нас жила велика родина Шканделів. Всі померли від голоду, залишилась одна молода жінка Л.Н.Шкандел з двома дітьми. Вона дійшла до такого стану, що вбила коцюбою на печі обох діток, порубала їх і вмерла, не маючи сили вгамувати голод. Живі переступали через близьких та рідних, що вже померли, йшли на роботу, а ввечері багато з них не поверталися, бо помирали дорогою. Хто не виходив на роботу або спізнювався, били сільські активісти.

Ганна Криворот згадувала: "Сиджу я на лавці, висохла, як трісочка, і мені їсти хочеться, що, здається, відкусила б свої пальці з'їла, та на них немає нічого, окрім сухої шкіри та кісточок. Дві сестрички і братик лежать при смерті, тата вже забрали на гарбу і десь повезли, а мама пухла ходить по хаті і роздає по жмені конопляного насіння (денна норма). Вона надіється врятувати нам життя. В цей час заходять до нашого двору активісти, що ходили із хати до хати і шукали, чи не лишилось чогось їстівного і цим добити останню надію на виживання. Мама схопила горщик з насінням посунула в піч. Заходять в хату Кирило Вовк, Андрій Виштака та Вірка Росомаха і почали шукати, незважаючи на те, що троє дітей лежать при смерті. Не знайшовши нічого, що могло б служити їжею, зібралися вже йти, та Варка заглянула в піч. Витягла горщик і забрала, а з цим забрала й останню надію вижити. Активісти пішли до Федя Криворота, що жив з Ганною у нашому дворі. Невдовзі ми почули страшний крик. Коли мама пішла до їхньої хати, то побачила, як страшно вони били Федора. Коли кати пішли, то мама допомогла зняти сорочку з Федора, яка прилипла до тіла, бо була мокра від крові. Скоро Федя і Ганя померли, і гарбою їх вивезли з двору. Через кілька днів помер мій братик. Мама пішла до правління колгоспу, щоб дозволили поховати його в окремі" ямі, та бригадир Антон Притула сказав: "Викинь його, нехай собаки їдять". На другий день під'їхала та ж гарба, забрали братика і повезли, а через кілька днів померли і обидві сестрички. Їх також забрали на гарбу і повезли до загальної ями, вже мало не повної й зверху прикидали землею".

Страшна історія одної з родин Морських. Розказав її мені Михайло Пилипович Морський – маленький, худенький дідусь, що мав тоді вже 83 роки від народження. Їх родина була велика – десятеро дітей. Батько і мати померли перед самою голодовкою, а за ними, від недоїдання, і четверо дітей. Весною 1933 року їх залишилося шестеро. Найменшому було шість років, а Михайлові, найстаршому, – 22. У господарстві не було ніякої худоби, яку можна було б з'їсти. Все вже поїли. Залишилося лише кілька мішків картоплі у погребі. Щоб розтягнути її надовше, вони варили та одній картоплині на душу, а як менша, то по дві. Сподівалися вижити, додаючи до картоплі бугилу, вишневе листя та все, що можна і не можна було їсти. Город не садили, бо не було чим. По селу ходили активісти і забирали все, що могло підтримати нещасних. Не минули і їхньої

хати. Якось під'їхала підвода, якою правив Петро Кравець, а на підводі сидів найстрашніший на той час кат – яничар Андрій Виштака. Зайшов він до хати, подивився скрізь. Окрім малих голодних дітей-сиріт не було нікого і нічого. Але ж вони ще живі, міркував він, повинно щось бути, що підтримує їхнє життя, Вийшов з хати і пішов до комори, де був погріб. Побачив там картоплю і наказав Петрові забирати. Усі вибігли з хати, плакали, падали йому до ніг, просили не брати, але кат не відійшов від погреба, доки Петро не виніс останньої картоплини. Вони поїхали і повезли останню надію. Старші розійшлися по селу, шукаючи, що можна з'їсти, та й померли, хто де приліг, а сестричка зайшла в Дрозди, то її там саму з'їли. Найменші померли вдома. Оповідач пішов на Мазепину гору, де був радгосп "Лізабетка", і за тарілку баланди цілий день виконував усяку роботу, на яку вистачало сили, і завдяки цьому вижив. Ще лишалася сестричка Катя. Вона ходила біля річки, збирала молюсків і все, що можна було спіймати і з'їсти. Так дівчинка вижила, але здоров'я її було підірване і прожила вона недовго.

Типовою для тих часів була доля Семена Скорби (по-вуличному – дід Стрелька). Землі він мав мало та й ту не мав чим обробляти. Все життя він важко працював і наймався на сезонні роботи. Ще змолоду мріяв мати свою конячку, щоб обробляти той клаптик землі. Та майже все життя мусив відробляти людям за коней, що він наймав для різних польових і домашніх робіт. Не доїдав, не досипав ночі і зароблену копійку складав, щоб купити конячку. І мрія його під кінець життя здійснилася. Купив дід Семен молодого лошака і виглядів собі доброго коня. Душу вклав, щоб кінь був гарним і сильним. Вже стало легше жити, спрягався з іншими господарями, і не треба було відробляти людям за послуги – своїм конем обробляв власний клапоть землі. Вже селянське щастя прийшло і в хату діда Семена, та недовго воно там затрималося. Почалася колективізація. Викликали його до контори і запропонували написати заяву про вступ до колгоспу. Але це вже було понад те, що може зробити людина. Все своє життя він працював, щоб нарешті стати господарем, а тут пропонують віддати у спільну власність те, що кров'ю обкипіло, для чого голодним ходив і не зносив путньої одежини. Не зміг він цього зробити – відмовився. Почали діда притискати різними способами: раз за разом викликали до контори, накладали великі податки, щоб він не зміг їх виконати, і тоді вже законно забрати коня. Та він міг все віддати, але не коня. Настав страшний 1933 рік. Коня забрали, не питаючи дідової згоди, їсти не було що. Дід опух з голоду. Ті, хто прибрав до рук владу на селі, не забули йому, що коня добровільно не віддав. Якось викликали його до сільської ради, а разом з ним таких же пухлих бабу Гонорцю Андрієвську, Домчика Дембіцького і для своєї потіхи почали знущатися над ледве живими людьми. Вони сплели вінки з бур'яну, одягли бабу нареченою, а діда нареченим і почали весільний обряд. Недовго прожили старі після цього – померли з голоду. Кати ж їхні – Андрій Виштака та інші шукали нових жертв...

Такими звірячими методами радянська влада запровадила в українському селі новітнє кріпацтво...

За 1937-1938 рр. у селі було заарештовано п'ять чоловік як ворогів народу. 1939 року розламали церкву. Бога з людських душ забрали, а нового нічого не дали, і стали люди з порожніми душами жити...

До Німеччини (під час війни) з села було вивезено більше двадцяти чоловік. З них не повернувся Петро Грабовський, який загинув у Німеччині.

Визволили село від німецької окупації в січні 1944 року. Одразу була проведена мобілізація всіх чоловіків, починаючи з 17-літніх юнаків, які зуміли уникнути німецької каторги. Мобілізовані, ненавчені і необмундировані, були одразу відправлені на фронт, де більшість загинула в перших боях. За часи Другої світової війни до села не повернулося, загинуло на фронті 68 чоловік. І це за всі чотири роки війни, а за один 1933 рік було заморено голодом, знищено своїми яничарами 424 душі, що в 6,3 раза більше".

(Демківський Б. Мазепинці: від передісторії до сьогодення.-Біла Церква, 2002.– С. 12–18.)

Марія Станіславівна ОДИНОЧКІНА (ВОЛИНЧУК), 1925 р. н.

ЩОБ НЕ ПОВТОРИЛОСЯ ЛИХО В УКРАЇНІ

(Записала 12.09.1995 р. студентка І курсу романо-германського відділення філологічного факультету ДДУ Анастасія Олександрівна Дмитренко, гр. ЛН-95-2)

"Я народилася в с. Бражинка Потіївського р-ну Житомирської обл. і там же жила під час голоду 1933 р. Зараз живу в Дніпропетровську (пр. Героїв, 30, кв. 308). Маю вищу освіту, закінчила свого часу бібліографічне відділення Харківського педінституту, працювала вчителем російської мови та літератури, іноземної мови.

Бражинка була досить великим селом, там мали свої маєтки польські пани, яких потім було вигнано. Була церква, але її зруйнували; середня школа-десятирічка. Після революції було створено колгосп ім.Леніна.

1933 рік був урожайним, хліба вродило, як і в інших роках, багато. Але все зерно вивезли до хлібозаготівлі, не лишаючи селянам навіть посівного зерна. Паспортів не було, і люди були вимушені залишатися у селі.

Неподалік від Бражинки в с.Копанівці жили сім'ї "куркулів", одноосібників, яких потім вивезли до Сибіру. Їхні діти залишилися і довгий час ховалися по лісах. Далі вони оселилися у Копанівці. Це були дуже хороші хазяї, розумні й працелюбні люди, з якими завжди можна було порадитися. Все село мало їхню хату за взірець: невелика, але дуже чиста, прибрана, з гарним подвір'ям, вона була помітною. Це – Жук Платон Семенович і Жук Ганна Германівна, які обробляли 60 соток городу і з нього збирали стільки, що могли годувати двох дорослих дітей, які жили у Києві.

Підчас голоду вмирали люди. Помер батько, Станіслав Пилипович. Мати, Феодосія Петрівна, вижила, але була опухла. Вона їла коріння, листя. У селі був будинок для дітей, розташований у панському домі. Туди зібрали дітей з усього села і там годували. Мабуть, тільки завдяки цьому будинку я змогла вижити. Моя мати приходила і просила хліба, я, ще маленька, виносила їй, і це врятувало матір від голоду.

Закінчення на 8-й стор.

ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ВІНГРАНОВСЬКОГО

НАШ МИКОЛА

Олекса РІЗНИКІВ

Після всіх моїх перипетій, обшуків, судів, на моїх полицях лежать старенькі зошити, до яких я, ще школярем, записував свої перші вірші, спостереження, події.

Ось запис 1952 року. Ми з Миколою ідемо з літстудії біля греблі. Микола сідає до когось у човен і річкою Південний Бог пливе додому, бо живе далеко вище греблі, аж під Поронівкою.

Ось запис, як ми з Миколою грали у п'єсі "Зимняя скука" М. Некрасова. Цей самодіяльний театр був у нас на Богополі, виконував русифікаторську політику. Але Микола вирвався з того мороку, він писав своєю мовою! Читав зі сцени Шевченка…

Пригадую, як перед поїздкою на вступні іспити до Києва Микола у будинку культури прочитав "Гонта в Умані"… О, це було щось!.. Не тільки я, а й інші слухачі щулились, здригалися від могутнього перекату Миколиного голосу:

– Діти мої! Діти мої!
Чом ви не великі?
Чом ляха не ріжете?
– Будем різать, тату!

Пізніше я чув таке виконання від Володимира Висоцького – із самої глибини душі, вся гама почуттів виливається на слухача!

Микола навчався у Богопільській школі №17, де вчилися і Андрій Антонюк, і Станіслав Павловський, і Віталій Колодій, де навчався по кілька днів щовесни (1949–1954) і я, коли весняна повідь зривала дерев'яного моста через Синюху, бо моя школа №12 була за Синюхою. Щоправда, відвідував я не той клас, що Микола, бо він учився на рік пізніше.

А стрілися ми у літстудії, яку при районній газеті організував Василь Годований, санітарний лікар і поет, котрий, по суті, дав нам усім путівку у життя, бо вперше привів на радіо, і ми прозвучали на весь район, бо вперше надрукував нас у "Прибузькому комунарі" (мене, наприклад, 4 травня 1952 року). До Миколи він ставився дещо упереджено, думаючи, що той списує у когось вірші. Це зайве свідчення талановитості юного Вінграновського. Справді, як можна було за тиждень списати віршами (своїми!) цілий учнівський зошит?! І це систематично. Тому Микола якось над ним пожартував: каже, давай перевіримо, як він знає літературу: я прочитаю вірш Сосюри – чи узнає він, чий це вірш?

Треба було бачити занепокоєння, якусь зосереджену відстороненість Василя Полір'яновича, коли він прослухав того чудового ліричного вірша, застукав пальцями по столу… Потім сказав свою знамениту фразу:

– А тепер, товариші почарківці, вийдемо на свіже півлітря…

А через тиждень на черговому засіданні літстудії ми дивились на його сердитість і одночасно радість (бо ж таки виявив!), коли урочисто оголосив, що вірш, прочитаний Миколою, є у такій-то збірці Володимира Сосюри! Чимало труду доклали ми, щоб заспокоїти чудового, зрештою, наставника нашого за цей жарт. Ми над ним підкепкували за його зливи віршів про рідну партію, про розквіт життя, про швидке насування комунізму, хоча й самі пописували таке. Микола, щоправда, робив це найменше. Мені й досі здається, що Василь Годований просто передчував, що це росте майбутній поетичний геній, і тому він трохи заздрив легкості Миколиного пера. Згодом В.Годований надрукував цілу повість в одеському журналі "Горизонт" (до 1954 року Первомайськ був у складі Одеської області). Та членом Спілки письменників він так і не став. Зате кілька його вихованців таки стали – і М.Вінграновський, і В.Колодій, і С.Павловський, і А.Ярмульський, а уже аж у 1990 році і я, коли мої дві судимості за "антисоветскую деятельность" зі "злочину" перетворилися на заслугу.

Коли Микола приїздив з Києва додому, він завжди йшов попри мою хату. Зазирав, доповідав, що приїхав, що стільки-то днів буде у батьків. Я дивувався, як він чемно розмовляв з моєю мамою, цілував їй руку, до чого вона, проста селянка, не звикла. Як він умів говорити компліменти моїй сестрі Валентині (на десять літ молодшій за нас). З нею вони обговорювали учителів, бо Валя навчалася у тій самій школі, що й Микола. Обов'язково передавав вітання Василю Петровичу Вацюку, вчителеві української мови, якого ми всі любили, який умів пробуджувати любов до України у своїх учнях.

Пригадую, одного разу я пішов проводити Миколу додому. Дорога до нього далеченька (тоді ж автобус не ходив!), і Микола розповів, як його напередодні запросили на партійні збори письменників Києва (його, не члена партії!), як там критикували, як він прочитав вірша "Ні, цей народ із крові і землі я не віддам нікому і нізащо! Він мій! Він – я! Він світ в моїм чолі! Тому життя моє і ймення не пропащі...". Коли він читав оті знамениті нині слова: "Не вам з оскіпленими душами в забралах його звеличувать в фальшивих голосах!" чи "Я не слуга! Я син його на чатах! Я син зорі його, що з Кобзаря росте!" – у мене по спині пробігала дрож.. Або оті рядки: "Я – формаліст? Я наплював на зміст? Відповідаю вам не фігурально – якщо народ мій числиться формально, тоді я дійсно дійсний формаліст!". Або оте далі: "Жаль одного, що в леті до краси народу ніколи було і плюнуть вам у очі"…

– Ти це їм читав? – допитувався я недовірливо.

Микола добре знав про мою судимість, тому відповідав:

– Я коли закінчив, стояла абсолютна тиша, чути було, як муха пролітає, і я подумав, що зараз з-за лаштунків вийдуть люди в цивільному і заберуть мене туди, де ти був. Десять-двадцять секунд мовчанка, тридцять… І раптом чую позад мене оплески – це у президії зааплодував Андрій Малишко. І тоді полегшено стала аплодувати вся зала!

Я не дуже повірив Миколі, але другого дня приходить "Літературна Україна" і там читаю слова з виступу Малишка: "Ви, Миколо Степановичу, кажете, що ви син народу, а не слуга. А я пишаюся, що я є слугою народу. Сином він сам має назвати…"

Я одразу ж подався до Миколи показати цю газету, бо батьки його не передплачували її. Та й перепросив за невіру свою! А це був дуже точний (певен, що прорахований поетом!) попереджувальний удар Миколи в саме дихало тим, які вже звикли брехати людям, або ні, краще наведу слова самого Миколи з вірша "Пророк. За Пушкіним". Пригадуєте, поет упав перед Серафимом шестикрилим і благає його:

…Брехав я людям!
Тож покарай тепер мене!
Убий мене! Мій дух дме далі,
Гадючий дух, гадючих жал!
На почесті і на медалі
Сумління серця і віджав.
Спали мене! На серці голо –
Я жив, як бубон, для ідей,
І чорним, не своїм глаголом
Я спопеляв серця людей!

Я цитую по пам'яті, бо усі ті вірші Миколи знаю напам'ять ще з тих часів – я завжди брав у нього або рукопис, написаний ним, або сам під його диктовку записував. І вони якось так легко лягали на душу…

Тож, думаю, цей вірш, прочитаний просто у вічі тим й освячений їхніми ж оплесками, став надалі індульгенцією для Миколи на довгі роки. Вони знали силу його таланту, а тут зрозуміли, що пальці до рота йому класти не можна! Він – сильна і мудра людина!

Тому, коли я почув по радіо, що помер Андрій Малишко і що його цього дня будуть ховати, і що нині відбувається прощання, я миттєво вирішив з Одеси полетіти літаком до Києва, щоби встигнути попрощатися з улюбленим поетом. Все склалося якнайкраще – літак відлітав о 9-й ранку, я встиг на нього, таксист довіз мене до Жовтневого палацу…

Але тут сталася заминка: кілометрова черга стояла по той бік вулиці, а міліція не пускала нікого туди. Тут мій благородний порив і закінчився б, але я бачу раптом – іде Олесь Гончар і з ним чоловік п'ять солідних і владних… Я набрався хоробрості, підходжу до нього, представляюся, що я прилетів з Одеси, а тут мене не пускають. Олесь Терентійович сказав просто:

– Приєднуйтесь до нас. Я теж щойно прилетів з Москви й оце йду.

Дорогою він запитав мене про Одесу, про наших літераторів. Увійшли до середини. Тут я вже побачив знайомих. Підходить Микола Вінграновський:

– Я був щойно у почесній варті. На тобі пов'язку і йди постоїш.

– Я?!

– Ну а чого б ні? Ти ж представник Одеси. І теж поет. Сміливіше! – пов'язав на рукав мені траурну стрічку і підштовхнув до труни поета.

Поруч мене стали Олесь Гончар, Микола Холодний, ще хтось. Я стояв струнко, впиваючись урочистим співом великого хору, вдумуючись у це незбагненне таїнство свого переміщення з Одеси у центр всеукраїнського трауру-прощання з великим поетом. Така музика, такі люди, така велич вінків…

Ми ще раз стали у почесну варту – цього разу уже з Миколою Вінграновським. Виносили вінки, їхали до цвинтаря… Слухали промови, прощалися… Це був, за словами Миколи, один з тих поетів, за спинами яких молоді відчували захисток.

Якогось дня ми сиділи у Миколиному садку, чаркувалися, коли раптом чуємо гуркіт мотоцикла – і заходить до двору чудовий поет Валерій Юр'єв! Він дізнався, що Микола буде у Богополі і гнав мотоцикла аж із Кіровограда, щоб побачити Вінграновського! Так любили Миколу.

Пригадую, як одного разу під час літніх канікул я їхав з Одеси додому в Первомайськ. Зі мною напросилося ще троє знайомих (Анатолій Качан, Євген Молчанов і одна студентка), аби провідати Вінграновського, бо знали, що він зараз удома відпочиває. Нічого дивного в цьому не було, бо слава нашого земляка тоді саме виходила в зеніт. По всьому світу з тріумфом ішов кінофільм "Повість полум'яних літ", де він зіграв головну роль, солдата Орлюка. І щойно, 1962 року, вийшла його книжка "Атомні прелюди", яка блискавично розійшлася, нею зачитувалися студенти. Тоді Вінграновський жили вже не на Богополі, а на Ґолті, за гідростанцією, по вулиці Кузнецова. Я й повів своїх супутників до Миколи. Нас зустріла мати, велична гарна жінка з упевненим голосом, приємною посмішкою.

– Микола пішов до річки, ось годом зараз прийде. Сідайте, пригощайтеся.

Їй було приємно, що сина люблять, поважають, вона розповідала про Миколу, про те, як її в Києві приймали Малишко, Рильський. Розмова перейшла на кінофільми, на те, як Зінаїда Олексіївна і Степан Миколайович були запрошені до Москви на прем'єру фільму.

– Ми зі Степаном приїхали в Москву, взяли таксі й кажемо везти нас туди, де йде кінофільм "Повість полум'яних літ". Таксист попався тямущий, знав куди везти. Їдемо, дивимося на Москву, й раптом я обімліла. Схопила Степана за руку й тільки вимовила: "Дивись". Та він і сам уже побачив. Прямо перед нами стоїть велетенський наш Микола в солдатській формі. А це реклама нового фільму така величезна. Чоловік каже: "Дивись, наш Микола". Й таксист аж завмер за кермом: "Оце ваш син?!" Заходимо до кінотеатру, до каси, а білетів нема. Ми і так, ми і сяк, а нічого. Тоді Степан нахиляється до каси й каже: "Невже я не побачу свого сина? Ми ж його батьки". Касирка здивувалась: "Справді?" Мій Степан виймає паспорт і показує. Тоді вони забігали всі, принесли нам два стільці, поставили спереду, й стали ми дивитися. Раптом я похолола: йде мій Микола прямо на нас, але й не дивиться на нас, а десь угору, як ото він завжди. Я мало не крикнула: "Синочку ж мій, та глянь же сюди. Ось же твоя мама!" А він іде перев'язаний, поранений, а мені так жалко, що аж мало не плачу".

Мати вміла розповідати, видно, цю рису Микола успадкував від неї, бо оповідач був з нього прекрасний.

Тут якраз надійшов і Микола, ми сіли до столу, й почалася невимушена дружня розмова про поезію, про життя, про літературу. Потім був берег, купання, риболовля й вірші, вірші, вірші... Надзвичайна пам'ять його втримувала все, що він написав учора, п'ять, десять років тому, й він міг читати цілими днями. І всі захоплено слухали його, тим паче, що читав Микола надзвичайно артистично, неповторно, ні краплі не схоже на інших поетів.

Згадую той день із сумом. Увесь поетичний світ шанував Миколу, люди здалеку їхали, щоб побачити його, послухати, а от рідний Первомайськ дуже мало знав свого знаменитого земляка. Чи це підтвердження правдивості афоризму: "Нема пророка в своїй батьківщині"? Чи це відсталість нашого читача, який поезією цікавиться менше, ніж прозою? Чи це невіра в себе – "невже у нас міг народитися такий поет"? Що б там не було, а в школі №17 Богополя 1955 року трапилася непересічна подія. Микола Вінграновський закінчив тут навчатися й рушив звідси у великий світ: вступив до Київського театрального інституту імені І.Карпенка-Карого. Через місяць Олександр Довженко забрав його в Москву. Кіно, поезія, а далі й проза – ці крила винесли нашого Миколу на вершину української культури.

Часто я гостював у Миколиної сестри Ґелі. Там Микола відчував себе як удома, Ґеля теж любила його. Молодший брат Алік загинув рано, ми поховали його на Богопільському цвинтарі, недалеко від моїх батьків. Часто їздили на його могилу.

Дуже ми всі любили проводити ночі у степу, в Ясинушці, де є чудовий яр над Богом. Розбивали намет, ловили рибу, варили юшку… Які чудові ночі над нашим Богом!

Закінчення на 8-й стор.

ЩОБ НЕ ПОВТОРИЛОСЯ ЛИХО В УКРАЇНІ

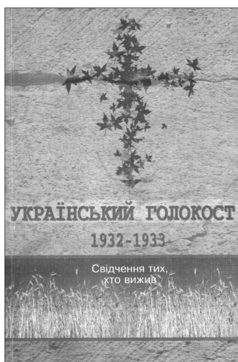
Навесні 1934 р. опухла мати вирвала кілька пророслих корінців, ботвиння з буряків і з моркви на городі у голови колгоспу, щоб з'їсти. Помітивши це, власник городу – молодий тридцятип'ятилітній чоловік, здоровий, пещений, завжди чисто і гарно вдягнений у костюм, при краватці – забрав у неї зірвану городину: жалюгідний пучечок бурякових і морквяних корінців і ним відшмагав матір по обличчю, викинув його, щоб вона не їла.

Тоді у начальства було все. А моя мати, 33-річна жінка, повинна була разом з іншими селянами голодувати. Мене вразила зневага партійного діяча до людського горя, страждання.

Якщо ці спогади допоможуть тому, щоб не повторилося лихо, то бажаю, щоб вони були опубліковані.

З 1945 р. я жила в Дубно, райцентрі Рівненської області, де навчалась (з 1947 р.) у культосвітньому технікумі на бібліографічному відділенні. Тоді кліматичні умови в західній Україні були сприятливі для сільського господарства, але давалися взнаки тяжкі наслідки війни. В східних областях України люди голодували, приїжджали до Західної України, просили їжі, міняли одяг на їжу. "Західняки" охоче ділилися тим, що в них було, допомагали як могли. Моя мати з вітчимом жили в с. Непознаничі Смільчинського р-ну і не могли нічим мені допомогти. Я, щоб прогодувати себе, ходила на вихідні в с. Рачин на роботу: копати картоплю, збирати капусту. Працювала так разом з подругою Сніткіною, за роботу давали поїсти. Дівчата, які жили з батьками, запрошували мене на обіди. Я вчилася добре і помагала їм у навчанні.

З Росії присилали людей на керівні посади, наприклад, директора культосвітнього технікуму Василя Івановича Єлістратова. Він був партійним, але його безграмотність була помітною.

Він перевів викладання предметів на російську мову. Секретар Дубнівського міськкому партії теж був з Росії, при ньому все було русифіковане. Він поселив свою сестру, прибиральницю, у майже найкращому будиночку містечка. Раніше там жила чудова родина, але потім батьків вислали в Сибір за зв'язок з бандерівцями, а дочка Ганя зосталася в місті і ховалася по дворах сусідів, не могла спокійно вчитися. Взагалі, за зв'язок з бандерівцями – дійсний чи вигаданий – постраждало багато людей.

У Дубно стояв полк НКВД, призначений для боротьби проти бандерівців. Ним керував полковник Амелін. Одного разу піймали 16-річного хлопця, йому була насамперед потрібна медична допомога. Амелін допитувався у нього, де бандити, але той нічого не відповів. Полковник вилаявся і розрядив у хлопця автомат.

У технікумі вчився дуже розумний і красивий хлопець Осадчук. Одного разу енкаведисти викликали його просто з занять і забрали. Потім вже дізналися, що він був засуджений на 25 років за зв'язок з бандерівцями. З останніми енкаведисти і радянські військові підрозділи обходилися дуже жорстоко, вішали їх, стріляли. Тому деякі офіцери кінчали життя самогубством, не зносячи цієї жорстокості і неправди.Зокрема, застрелився молодий офіцер Кулаков, що був родом із Росії.У 1948 році бандерівців просили здатися, обіцяючи призначення місцевих кадрів на керівні посади і повернення статусу української мови…"

Свідчення тих, хто вижив, взято із книги "Український голокост 1932–1933", упорядник о.Юрій Мицик.

Закінчення. Початок на 6-й стор.

СМАК ПАМ'ЯТІ

ПЕЧУ, ПЕЧУ ХЛІБЧИК...

Національний центр "Музей Івана Гончара" запрошує на Всеукраїнську поминальну виставку обрядових хлібів "Печу, печу хлібчик..."

Близько 100 українських сіл у різних куточках України випечуть обрядові хліби, що будуть представлені на Всеукраїнській поминальній виставці в Музеї Івана Гончара.

"Колишучи в колисці немовля, мати через легкий наспів забавлянки про хлібчик уже з перших днів життя дитини через образ хліба відкривала їй сутність українського хліборобського народу, – говорить директор музею Петро Гончар. – Через нього дитя пізнавало глибокий код дідів-хліборобів і таким чином долучалося до нього. Починаючи з того моменту, кожна важлива подія, кожне свято, кожен день упродовж життя людини не відбуватиметься без хліба.

...Забравши хліб в українців, радянська влада не лише фізично заморила мільйони людей. Нищилось най-

важливіше – їх духовний світ. Україна сьогодні могла бути іншою".

У день відкриття експозиції, 25 листопада, проведуть поминальну панахиду та акцію "Засвіти свічку". У суботу всі охочі зможуть подивитися виставу "Жорна" та послухати псалми у виконанні гурту "Божичі" й Тараса Компаніченка.

Виставка "Печу, печу хлібчик..." триватиме до 8 грудня.

"УМ", ч.212

Якось на початку 1990-х я записав для газети "Чорноморські новини" (Одеса) інтерв'ю зі своїм земляком. Ось тільки деякі з його тодішніх міркувань.

"Цього літа я закінчив "Наливайка". Але ж – шість років у нашій хаті всі говорили пошепки: я працював. Тепер я дозволив говорити голосно... оце з четвертої ранку до дев'ятої – то мій робочий час. Щодня я о 10-й лягаю спати, а о 4-й – на ногах. Найліпший час для писання. Я не знав цього, це якось стихійно вийшло. В мене в рукописі "Наливайка" три тисячі сторінок. Прийшов якось Юрій Кравців, директор корпункту "Голосу Америки", а в мене на столику лежать три тисячі сторінок, прикладені камінчиком. А він каже: "Це рукопис "Наливайка"?" Він так і сів. Умлів. "От що таке фермер, от що таке письменник". Ти не просто пишеш – ти телебачення дає раз на тиждень одну серію, по двадцять хвилин. У той самий день, у той самий час щотижня буде канал по УТ. В мене є державний лист, підписаний академіком Миколою Жулинським, що де б я в Україні не їздив, – хай би мені сприяли, бо ж дефіцит усього, з усім важко. І я зараз ніякою літературою займатися не буду. Я нею ніколи й не займався, не писав на замовлення. Але я зараз на два з половиною роки все відкладаю. Я мушу зробити читанку для свого народу. П'ятнадцять столиць. П'ятнадцять віків. П'ятнадцять епох. П'ятнадцять характерів. П'ятнадцять кривд. П'ятнадцять ідеалів. П'ятнадцять армій. П'ятнадцять всього. Такої густої історії, як Україна, ніхто не мав.

...У Тараса Шевченка є рядки: "І день іде, і ніч іде..." Це ще може написати лю-

НАШ МИКОЛА

створюєш характери, кожен рух, кожне слово! Армії, битви... Наливайко боровся проти єзуїтів. Вони страшно розправлялися з українцями. Якомусь зашмуляному шляхтичу скажи, що він зараза, й тобі одрубають руку. В Наливайка було двісті кухарів одноруких. Або сотня Петра Жбура із вирваними язиками. Скажи кому з ляхів: "Іди ти к бісу!" – виривають язик... Лайки тоді в Україні не було – то найсильніше – іди ти к бісу. Я так викладався, поки писав, що думав, ляжу на рік, на два й спочиватиму. Я зробив усе, на що здатний. Я собі запасу не лишив ні грама. Ні таланту, ні обдарування – як би це не назвали. Бо, коли викладаєшся – знаєш, що це. В нас же дилетантством займаються писатєлішки, а не письменники.

...Оце ж я почав знімати фільм про п'ятнадцять столиць. До Києва було п'ятнадцять столиць. У нас народ чіплявся за свою державність, де тільки міг. Я починаю перше – дохристиянський Київ, до 988 року. Половці, алани, сармати. Все це я знімаю в Хомутинському заповіднику. В Переяславі-Хмельницькому є такий Сікорський, директор музею під відкритим небом. Він назбирав з усієї України скіфських баб, капища слов'янські, козацькі твори, пікети... Так що я зніму оцю цілу банду скіфських баб. Потім Київ перестав бути столицею. При царі Петербург був. Але в Україні друга – це Галич Данила Галицького. Потім третя столиця – це Холм. Далі четверта столиця – Чигирин. Чигирин був двічі столицею – Богдана Хмельницького й Петра Дорошенка. Потім Батурин – це столиця Мазепи. Потім Хортиця – це столиця козацтва, Запорозької Січі. Це все. Потім у революцію... Ні, ще Глухів був столицею, один час Гадяч – це я вже знімаю. Під час революції було підряд чотири столиці – Київ, столиця Винниченка, Петлюри, потім їх вибили й вони у Вінниці зробили столицю. Через дев'ять місяців їх звідти Денікін вигнав. Вони зачепились у Кам'янці-Подільському. Український університет Іван Огієнко відкрив. І звідти їх погнали. Вони вчепилися за Тернопіль, і звідти вже повтікали за кордон. Потім настільки була ненависть радянської влади до Києва, що забрали столицю до Харкова. Але Київ – це культурні традиції. Потім Львів, Хуст, Рахів. Такий наш народ. Його завжди збивали, зсували, перли... Він і в Канаду тікав, хотів закріпити державність. Так що робитиму оці п'ятнадцять столиць України. Це на два, два з половиною роки. Це буде читанка. Це буде хрестоматія для мого народу. Я розкажу в зоровому ряду на кіноекрані, хто ми є, який ми шлях пройшли, це для малого й старого. Мені дина, яка... закінчила університет. А далі? Що вона далі робить? "І голову схопивши в руки..." Оце страшно. Це вже пасує Данте. Пасує Шекспір, пасує Довженко, пасує Ейнштейн. Оце "голову схопивши", оце дієслово він знайшов. "Чому не йде апостол правди і науки" – то вже так. А оце "голову схопивши в руки"... Поет – це той, хто пише "схопивши в руки". Отут поет. А решта – це зараз фольклористика пішла українська. Периферія удаваного народного життя. Бандури грають, люди співають, танцюють. Але коли немає такого Шекспіра чи такого Шевченка, що "схопивши в руки" – то це не народ… Це – периферійний. І чим більше ми периферійні – тим більша пиха. Зворотна штука…"

Ось так міркував геніальний Микола Вінграновський.

Згадую той день, коли Миколі привселюдно давали звання "Почесний громадянин міста Первомайська". Ми сиділи у президії просто неба, перед кінотеатром "Україна", немилосердно пекло сонце, а голова міста нагороджувала довго і занудливо квартальних міста.

А я прочитав йому свого вірша, присвяченого йому ж. Ось він:

Перед німими
Миколі Вінграновському
Як він читав! Слова іскрили
і розлітались навкруги,
вуста обвуглено жахтіли
від слів вселенської ваги.
І горло зболено шаліло,
вірша виштовхуючи в світ,
і тіло, як у породіллі,
то в холод кидало, то в піт!
Душа, немов печі осердя,
за вінця променила біль.
А очі, вперті і отверзті,
шукали відгуку в юрбі.
...Напівбайдуже, мов підкова,
юрба поета облягла,
не розуміючи ні слова –
бо іншомовною була.

Микола схвально відгукнувся про цього вірша. Я увесь час, все життя спостерігав, як наше суспільство ставиться до своїх геніїв. І не лише тому, що вона – юрба – іншомовна. Вона ще й інакше орієнтована: 70 років голодоморів, переслідувань, підслуховувань, винищення кращих представників української інтелігенції далися взнаки…

Я певен – Миколина слава ще попереду. Він займе у серці народу те місце, якого заслужив своїм неперевершеним талантом, своєю мудрістю.

Так уже випростуємось ми! – пророчо сказав Микола.

І це відбувається протягом останнього півстоліття!

Олекса РІЗНИКІВ,
Одеса

Закінчення. Початок на 7-й стор.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видруковано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9